

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО КЕРІВНИКА ТАНЦЮВАЛЬНОГО КОЛЕКТИВУ

Анотація. У даній статті розглядаються проблеми діагностики знань студентів, розроблені критерії оцінювання знань, описані етапи проведення експерименту, виведені відсоткові показники знань студентів до та після проведення експерименту.

Ключові слова: критерії, показники, рівні, українське танцювальне мистецтво.

Аннотация. В данной статье рассматриваются проблемы диагностирования знаний студентов, разработаны критерии оценивания знаний, описаны этапы проведения эксперимента, выведены процентные показатели знаний студентов до и после проведения эксперимента.

Ключевые слова: критерии, показатели, уровни, украинское танцевальное искусство.

Постановка проблеми. У наш час Україна зазнає змін у усіх сферах суспільного, культурного і освітнього життя. Ці зміни вимагають формування нової особистості у процесі навчання. Не останнє місце займає і формування особистості керівника танцювального колективу.

Нині керівник танцювального колективу є працівником освіти, який передає досвід сприйняття хореографічного мистецтва, формує знання про основи хореографії, про оволодіння музично-пластичним образом на основі вивчення танцювальних рухів. Підготовка учнівської молоді у танцювальному колективі є засобом, який може поліпшити стан розвитку хореографічного мистецтва під час конкретно-предметної діяльності.

Проте кожна діяльність студента потребує своєї оцінки. Тому дуже важливим є використання різних критеріїв оцінювання знань майбутнього керівника танцювального колективу у процесі хореографічної діяльності.

Враховуючи вище сказане, виникає ряд протиріч:

- між потребою поєднання теоретичних й практичних знань та організацією конкретно-предметної діяльності;
- між необхідністю оцінювання професійної діяльності майбутнього керівника танцювального колективу та відсутністю критеріїв оцінювання знань у процесі хореографічної діяльності.

Ці протиріччя і складають актуальність поставленої нами проблеми.

Аналіз публікацій і досліджень. Проблема діагностики знань студентів започаткована такими авторами, як Г.Падалка, Т.Рейзенкінд, О.Рудницька. В їхніх працях розкриваються питання розробки критеріїв оцінювання знань відповідно до виду конкретно-предметної діяльності, розробка рівнів сформованості знань студентів відповідно до виділених критеріїв.

Також розроблені критерії діагностики знань у учнівської молоді зустрічаються у методичних виданнях таких авторів, як Н.Кухарев,

В.Решетько, Л.Хай. Вони сформували та обґрунтували критерії оцінювання знань учнівської молоді у процесі підготовки працівників освітніх професій.

Формулювання цілей статті. Проте у процесі аналізу науково-методичної літератури нами було виявлено відсутність критеріїв оцінювання знань студентів у процесі підготовки керівника танцювального колективу. Тому метою статті є розробка та обґрунтування критеріїв діагностики знань студентів у процесі хореографічної діяльності під час проведення педагогічної практики. Основними завданнями статті є:

- виокремлення існуючих критеріїв оцінювання знань студентів та пристосування їх до хореографічної діяльності;
- розробка нових критеріїв оцінювання знань студентів у процесі проведення експерименту під час хореографічної практики;
- розробка рівнів сформованості знань студентів відповідно до кожного критерію;
- розробка показників критеріїв оцінювання знань студентів;
- установлення взаємозв'язку між критеріями, рівнями та показниками діагностики сформованих знань.

Отримані результати. Для нашого дослідження важливим є визначення змісту поняття "критерій".

З педагогічної точки зору Н.Кухарев, В.Решетько під критерієм розуміють засіб для судження, мірило, трактують його як ознаку, на основі якої відбувається оцінка, визначення або класифікація будь-чого. На думку В.Загвязинського, Р.Атаханова, які розглядають це поняття у експериментальних дослідженнях, "критерій" – це ознака, яка визначається в умовах швидкоплинності часу діяльності студентів в умовах проведення експерименту.

Кожний критерій має свої показники та рівні, які займають чинне місце під час діагностики знань студентів. "Рівень" – це показник якості сформованих знань і оволодіння тими чи іншими навчальними прийомами. "Показник" – це змістовна сутність критерію, перелік його якостей [2].

У ході дослідження нами були розроблені групи критеріїв, з урахуванням яких здійснювалась діагностика рівнів підготовки студентів до професійної діяльності на посаді керівника танцювального колективу. У процесі дослідження нами розглядалися групи відповідних критеріїв та показники підготовки студентів до роботи з танцювальним колективом.

До цих груп ми відносимо такі:

I група – загально-дидактичні критерії – полягають у формуванні знань на основі матеріалів українського народного танцю.

II група – критерії сформованості поліхудожніх умінь. Методологічна основа визначення цих критеріїв зумовлена особливостями хореографічної підготовки на основі синтезу мистецтв, зокрема в інтеграції музики та хореографії. Для визначення змісту цього критерію нами вивчались поло-

ження “про досвід екстраполяції” й інтеграцію, які у рамках поліхудожнього уміння розуміємо як прийом перехресної тотожності, що дозволяє усвідомлювати множини у різних полях хореографічного та музичного мистецтва. Сформованість музично-пластичного досвіду полягає у розвитку поліхудожніх умінь на основі поєднання музичної фрази та хореографічного тексту, формування емоцій відповідно до змісту хореографічного твору.

III група – критерії оцінювання змісту роботи керівника танцювального колективу. Показниками цих критеріїв є: інтерес до постановочної діяльності; всебічне використання набутих знань, умінь і навичок у навчальних формах; розвинена здатність до роботи з танцювальним колективом; мотиваційний компонент до керівництва танцювальним колективом [2].

У ході нашого дослідження ми використовували результати експерименту, який проводився під час педагогічної практики на матеріалі українського народного танцювального мистецтва.

Експеримент проводився у декілька етапів на основі уже відпрацьованої моделі, яка використовувалась у музичній педагогіці.

I етап – накопичення теоретичної бази знань про українське танцювальне мистецтво, регіональну лексику, методику роботи з танцювальним колективом. На цьому етапі найбільш доцільним було використання методів професійних бесід та дискусій, наочності, перегляд відеоматеріалів. Важливим у даному етапі є розвиток мотиваційної сфери студентів до керівництва танцювальним колективом, розкриття організаційних якостей студентів та готовності до творчої діяльності керівника й учасника танцювального колективу у процесі їх взаємодії.

II етап – оволодіння практичними навичками хореографічної діяльності на основі українського народного танцю. На даному етапі студенти здійснювали керівництво танцювальним колективом, ознайомили учасників колективу з українським танцювальним мистецтвом, регіональною лексикою, характером та манерою виконання рухів. У вирішенні педагогічних завдань даного етапу доцільним було використання методу стажування. Важливим у цьому етапі є забезпечення структурно-змістовної наповненості хореографічної підготовки майбутнього керівника танцювального колективу.

III етап – творчий. Здійснювався на основі педагогічно-виконавського досвіду, розвивав уміння творчо застосовувати набутий фаховий досвід у процесі роботи з танцювальним колективом. Цей етап обумовлений використанням методу імпровізації та проектного методу, тобто створення власної танцювальної композиції українського танцю на основі рухів притаманних хореографічному регіону. Важливим на даному етапі є стимулювання творчої уяви та фантазії, самоорганізації та саморегуляції у процесі практикуму роботи з танцювальним колективом [3].

Отже, зважаючи на вищесказане, можемо зробити висновок, що експеримент мав на меті вирішення таких завдань:

- виховання керівника танцювального колективу – педагога, носія і пропагандиста української народної танцювальної культури;
- розширення музикознавчої та хореографічної бази знань та опанування виконавських навичок, що забезпечує якість подачі танцювального матеріалу учасникам танцювального колективу;
- опанування системою методів і методик викладання українського танцю, постановки хореографічного твору, прослуховування музики;
- формування поліхудожніх умінь, уміння розрізняти поліхудожні образи.

З урахуванням показників кожного критерію нами були визначені рівні оцінювання навчальних досягнень студентів [1].

Низький рівень – визначається недостатньою мотивацією на хореографічну діяльність. Навчальна діяльність таких студентів пов'язана здебільшого із необхідністю або зовнішнім спонуканням. У них спостерігається поверхневий інтерес до хореографічно-педагогічної діяльності. Студенти мало орієнтуються у питаннях теорії та методики роботи з танцювальним колективом; у теорії українського народного танцю. Поверхневі поліхудожні знання та уміння стають причиною хаотичного сприйняття та появлення художніх образів, музично-пластичного мотиву. Студент не може здійснити самостійну постановку хореографічної композиції. Такі студенти потребують ретельної уваги педагога, допомоги в організації діяльності.

Середній рівень – визначається досить вираженими знаннями у галузі теорії та методики роботи з танцювальним колективом, методики викладання українського народного танцю. Однак спостерігається недостатній вияв особистісного інтересу до педагогічно-творчої діяльності та постановочної роботи; безініціативність у фаховому зростанні. Студент має посередні поліхудожні уміння, не завжди чітко визначає музично-пластичний образ. Такі студенти потребують часткової допомоги викладача у організації діяльності, а також поштовху до самостійного вирішення поставленого завдання.

Високий рівень – характеризується яскраво вираженими знаннями про українське народне танцювальне мистецтво; сформованими знаннями лексики різних регіонів; володіє знаннями про поняття українського народного танцю. Студент характеризується високим ступенем прояву інтересу до творчо-педагогічної діяльності. Має чітко сформовані поліхудожні вміння, усвідомлює поняття музично-пластичного образу. Без ускладнень здійснює хореографічні постановки, спираючись на визначення хореографічного та музичного образу. Студент майже не потребує допомоги викладача у вирішенні педагогічних завдань [4].

Для порівняння рівнів підготовки студентів до педагогічної діяльності до початку експерименту (табл. 1) і після його закінчення (табл. 2) нами був виведений відсотковий показник якості знань та умінь студентів.

Таблиця 1

Рівень підготовки студентів до педагогічної діяльності до початку експерименту (у %)

Критерії \ Рівні	Низький	Середній	Високий
I група	42.5%	31.5%	26%
II група	38.5%	50%	11.5%
III група	39%	32.5%	28.5%

Таблиця 2

Рівень підготовки студентів до педагогічної діяльності після закінчення експерименту (у %)

Критерії \ Рівні	Низький	Середній	Високий
I група	32.5%	40.5%	27%
II група	36.5%	52%	11.5%
III група	29%	41.5%	29.5%

Порівнюючи ці дві таблиці ми бачимо, що після проведення експерименту низький рівень обізнаності студентів знизився на 22%, середній рівень збільшився на 20%, високий рівень збільшився на 2%.

Отже, доцільність удосконалення професійної підготовки керівника танцювального колективу полягає у забезпеченні: умов педагогічної практики максимально наближених до роботи у хореографічному колективі; наданні достатньо кількості інформації про український народний танець з метою використання її студентами під час постановочної роботи; у розвитку поліхудожніх знань, умінь і навичок як основ художньо-творчої діяльності; цілеспрямованого формування мотиваційної сфери а також особистісних якостей керівника танцювального колективу.

Висновки. На основі аналізу науково-методичної літератури та вище викладеного можемо зробити такі висновки:

- для діагностики рівнів підготовки студентів до професійної діяльності на посаді керівника танцювального колективу необхідна розробка груп критеріїв, які б були пристосовані до хореографічної діяльності;
- при розробці критеріїв необхідно використовувати індуктивний та дедуктивний методи, враховувати культуру мислення, усвідомлювати сутність мисленевої діяльності студентів у конкретно-предметній діяльності;
- кожний критерій повинен мати свої показники та рівні;
- розроблені нами групи критеріїв дозволяють визначити рівень знань з основ професійної діяльності, надають можливість пошуку інтегративних механізмів, уміння здійснювати міждисциплінарні зв'язки, використовувати набуті знання, уміння і навички у навчально-дієвих формах.

Перспектива подальших досліджень полягає у розробці нових критеріїв та показників оцінювання знань студентів у процесі хореографічної діяльності, розробці рівнів сформованості знань студентів відповідно до кожного критерію.

Список використаних джерел

1. Кривохижа А. М. Гармонія танцю: [навчально-методичний посібник] / А. М. Кривохижа. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2005. – 92 с.
2. Кухарев Н. В. Диагностика педагогического мастерства и педагогического творчества. / Н. В. Кухарев, В. С. Решетько. – Мозырь, 1998. – 98 с.
3. Рейзенкінд Т. Й. Дидактичні основи професійної підготовки вчителя музики в педуніверситеті / Т. Й. Рейзенкінд. – Кривий Ріг: КДПУ, 2006. – 640с.
4. Сучасні шкільні технології / [упоряд. І. Рожнятовська, В. Зоц]. – [2-ге вид., стереотипне]. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. – Ч. 1. – 112 с.

Маркова Е.Н.

**Одесская государственная
музыкальная академия
им. А. В. Неждановой**

КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ СОВРЕМЕННОГО МУЗЫКОВЕДЕНИЯ

Анотація. Маркова О. Культурологічні технології сучасного музикознавства. Стаття присвячена питанням музичної історичної метафізики, котра зумовлює регулярний характер появи у великому історичному часі культури атрадиціоналізму і, відповідно, закономірність виявлення в мистецтві та в музиці ефектів модерну-авангарду у вигляді одиначного екстремального стильового комплексу, що знаходить втілення у категоріях музична культура – музична цивілізація, первинні – вторинні жанри.

Ключові слова: історична метафізика, музичний стиль, модерн-авангард.

Анотация. Статья посвящена вопросам музыкальной исторической метафизики, которая определяет регулярный характер появления в большом историческом времени культуры атрадиционализма и, соответственно, закономерность проявления в искусстве и в музыке эффектов модерну-авангарда в виде единичного экстремального стилевого комплекса, запечатлеваемого в категориях музыкальная культура – музыкальная цивилизация, первичные – вторичные жанры.

Ключевые слова: историческая метафизика, музыкальный стиль, модерн-авангард.

Annotation. Markova E. Culturaljgical technologies of modern musicology. The Article is dedicated to questions music history metaphysicians, who Defines the regular nature of the appearance in big history time of the culture of the atradicionalizm and, accordingly, regularity of the manifestation in art and in music effect modernist style-avanguard in the manner of single extreme cmueveozo of the complex, which reflect in category music culture – a music civilization, primary – a secondary genres.

Key words: historical metaphysics, music style, modern-avanguard.

Постановка проблеми. Актуальность темы не требует специальных объяснений: наступившее XXI столетие реализуется под знаком «поставагарда», тем самым утверждая инерцию атрадиционалистских устремлений прошедшего столетия в творчестве и соответствующих ему теоретических апробаций, при том что намечено как бы снятие категорического противостояния традиционализму и тому иному, что не совпадает с антитезами минувшей эпохи. Осознание внутренней закономерности культурных заявок атрадиционализма выводит на эвристику исторического культурно-